

พฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล
ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี

Leadership Behavior of the Sub - district Administrative
Municipality President in Chon Buri Province

สุพจน์ บุญวิเศษ*, ร.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล ๒) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล ๓) เพื่อศึกษารูปแบบผู้นำตามพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามการประเมินตนเองของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และ ๔) เพื่อ

ศึกษารูปแบบผู้นำตามพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล

โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการเลือกนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลจำนวน ๒๐ คน และการสุ่มผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลจำนวน ๔๐๘ คน และประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลจำนวน ๑,๕๗๘ คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการทดสอบภายหลัง (Post Hoc) โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's method) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๑. พฤติกรรมผู้นำที่ควรจะเป็นด้านโครงสร้างการริเริ่มตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในจังหวัดชลบุรีส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด ในทำนองเดียวกัน พฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่เป็นจริงและควรจะเป็น ในด้านโครงสร้างการริเริ่ม และด้านจินตอาทร (ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชน) อยู่ในระดับมาก

๒. มีความแตกต่างระหว่างทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลต่อพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๓. จากการประเมินตนเองของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล พบว่า ส่วนใหญ่นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี มีรูปแบบผู้นำที่เป็นจริงแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ส่วนรองลงมาเป็นแบบตามสบาย

๔. จากการประเมินตามทัศนะของผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาล พบว่า ส่วนใหญ่นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีมีรูปแบบผู้นำที่เป็นจริงแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ส่วนรองลงมาเป็นแบบตามสบาย

Abstract

The purpose of this study was fourfold: firstly, to study the real and ideal leadership behaviors of the chief executives of Tumbol Municipality in Chonburi Province area with point of view of Chief Executives (self-evaluation) (CE), Closely Workers of the Chief Executives (CW), and civilian of the Tumbol Municipalities (CT); secondly, to compare the real and ideal leadership behaviors of the CE, CW, and CT; thirdly, to study the CE's real leadership styles with self-evaluating of the CE; and finally, to study the CE's real leadership styles with the evaluation of the CW, and the CT. Sample of the study were specific collected from 20 the CE, and random sampling from 408 CW, and 1,978 CT. comparison test by Scheffe's method. Research results were as follows:

1. Most of real and ideal leadership behaviors of the CE of the Tumbol Municipality with self-evaluation), in the category of Initiating Structure were at the highest level. In addition, both of Initiating Structure and Consideration categories (evaluating from the CE, CE, and CT) were at the high level. Completed data were analyzed by computing percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance and (evaluating from the CE, CE, and CT) were at the high level.

2. There were significantly differences at the .05 level between the point of views of the CE,

CW, and CT toward the CE's real and ideal leadership behaviors.

3. As a result of self-evaluation of the CE toward leadership styles, most of them were as the Democratic style, and Leisure-fair style respectively.

4. As a result of evaluation on the CE leadership styles of the CW and CT, it also found that most of them (the CE of the Tumbol Municipality) were as Democratic style and Leisure-fair style respectively.

บทนำ

ผู้นำมีบทบาทมาตั้งแต่มนุษย์ยังรวมกันเป็นชุมชนเล็ก ๆ คนในชุมชนจะยกย่องคนบางคนให้เป็นผู้นำ เพราะความรู้ ความกล้าหาญ ความแข็งแรง ทั้งนี้หน้าที่หลักของผู้นำสังคมมนุษย์มีอยู่ ๓ ประการ คือ ระวังข้อขัดแย้งในสังคมปกป้องศัตรูจากภายนอกและพัฒนาชุมชนหรือสังคม ยิ่งชุมชนใหญ่ขึ้นความขัดแย้งยิ่งมีโอกาสเกิดได้มากขึ้น การมีผู้นำสังคมนั้น ๆ จึงยังมีความจำเป็นมากขึ้น (ณรงค์ สินสวัสดิ์, ๒๕๓๓, หน้า ๑-๓)

กิมย้ง นักปราชญ์ตะวันออก ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลผู้ทรงอิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้ผู้อื่นกระทำตามคำชี้แนะคำสั่งหรือการปฏิบัติงานของตน ในทางสังคมวิทยาเรียกว่า เป็นชนชั้นนำและถ้าหากเป็นชนชั้นนำที่มีอำนาจบังคับบัญชาผู้อื่นได้คนประเภทนี้ เรียกได้ว่าเป็น “ผู้ปกครอง” ความสุขความทุกข์ของประชาชนพลเมืองของแต่ละประเทศนั้นมีสหสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้

ปกครอง หรือ คณะผู้ปกครองของตน คือ ขึ้นอยู่กับการนำทางการตัดสินใจ การคิดริเริ่ม การวินิจฉัยสั่งการของผู้ปกครอง ถ้าปกครองโดยมุ่งพัฒนาประเทศเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวมอย่างกว้างขวางและทั่วหน้า จุดมุ่งหมายของรัฐจะบรรลุได้ แต่ถ้าปกครองโดยเพิกเฉยละเลยต่อประโยชน์สุขของประชาราษฎร์โดยส่วนรวมเช่นนี้แล้วก็จะเต็มไปด้วยความคับแค้นขมขื่น (อ้างอิงในวิสุทธิ โพธิ์แท่น, ๒๕๒๔, หน้า ๑-๔)

การบริหารงานองค์การใด ๆ เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการบริหารที่จะส่งผลสะท้อนให้งานบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ผู้นำหรือผู้บริหารขององค์การ ประสิทธิภาพและความสามารถขององค์การจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำ (ความรู้และความสามารถ รวมทั้งความสำนึกในบทบาทหน้าที่) และพฤติกรรมผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะผู้นำจะทำให้เกิดผลโดยตรงต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ตาม ผู้นำหรือผู้บริหารต้องใช้ความสามารถทางการบริหารด้านต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ความเป็นผู้นำอย่างมากในการปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงาน ประสานความคิด การสร้างขวัญกำลังใจ การสร้างแรงจูงใจให้กับทีมงานหรือผู้ร่วมงาน ให้มีความร่วมมือร่วมใจ พึ่งพอใจ และมีความรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะในการปฏิบัติงานทุกอย่างเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลในยุค

ที่เปลี่ยนไปเป็นสังคมสารสนเทศ โดยเฉพาะจะ
 ทำการศึกษาในลักษณะนำร่องในจังหวัดชลบุรี
 ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่
 สำคัญของภาคตะวันออกของประเทศไทย ทั้ง
 ในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สังคม และการเมือง
 ดังนั้นผู้นำของหน่วยการปกครองท้องถิ่นต่าง ๆ
 รวมทั้งเทศบาลจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องมี
 วิสัยทัศน์ พฤติกรรมการบริหารที่สอดคล้องกับการ
 พัฒนาในด้านต่าง ๆ ในการปรับตัวให้ทันกับ
 สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน
 ซึ่งผลการวิจัยในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จะได้นำไป
 ขยายผลการศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป โดย
 การศึกษาครั้งนี้เป็นการตอบคำถามการวิจัยใน
 ประเด็นต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของนายก
 เทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริง และที่ควรจะเป็น
 ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของ
 นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายก
 เทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัย
 อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล

๒. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของ
 นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและที่
 ควรจะเป็นในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะ
 ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิด
 นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่
 อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล

๓. เพื่อศึกษารูปแบบผู้นำตามพฤติกรรม
 ผู้นำที่เป็นจริง (ประชาธิปไตย เผด็จการ สังคมนิยม

และตามสบาย) ของนายกเทศมนตรีเทศบาล
 ตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของ
 นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล

๔. เพื่อศึกษารูปแบบผู้นำตามพฤติกรรม
 ผู้นำที่เป็นจริง (ประชาธิปไตย เผด็จการ สังคมนิยม
 และตามสบาย) ของนายกเทศมนตรีเทศบาล
 ตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของผู้
 ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและ
 ประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาล

สมมติฐานการวิจัย

๑. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้
 ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และ
 ประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี มีทัศนะต่อ
 พฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาล
 ตำบลแตกต่างกัน

๒. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลใน
 เขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ มีรูปแบบ
 พฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงแบบประชาธิปไตย

๓. ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาล
 และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล
 เห็นว่า นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในพื้นที่
 จังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่มีรูปแบบพฤติกรรมผู้นำ
 เป็นแบบประชาธิปไตย

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมผู้นำของ
 นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่
 จังหวัดชลบุรี” นี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey

Research) และเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาพฤติกรรมของนายกเทศมนตรีที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นตามทัศนะของกลุ่มนายกเทศมนตรี กลุ่มรองนายกเทศมนตรี กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบล กลุ่มพนักงานส่วนตำบล (ปลัดเทศบาลตำบล รองปลัดเทศบาลตำบล ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากองวิชาการและแผนงาน ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากองคลัง ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากองช่าง ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากองการศึกษา และผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากองสวัสดิการและสังคม) และกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามรูปแบบการวัดพฤติกรรมผู้นำ แอล บี ดี คิว (LBDQ-Leadership Behavior Description Questionnaire) ของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ชื่อของเทศบาลตำบล อำเภอ จังหวัด เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การดำรงตำแหน่งการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบชนิดเลือกตอบ (Check List) และเป็นแบบคำถามปลายเปิด โดยให้เติมข้อความลงในช่องว่างจำนวนทั้งหมด ๖ ข้อ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล มีลักษณะการตอบคำถามเป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่ควรจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ บ่อยครั้งมากที่สุด บ่อยครั้ง ปานกลาง น้อยที่สุด และไม่เคยเกิดขึ้นเลย โดยมีลักษณะคำถามเชิงบวก (Positive Questionnaire) และคำถามเชิงลบ (Negative Questionnaire)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้วิธีการหลายวิธี คือ ไปเก็บรวบรวมตามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยตนเอง ให้ผู้ช่วยวิจัยไปเก็บให้ และโดยการส่งทางไปรษณีย์

๒. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมา ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม ในกรณีที่มีการตอบคำถามไม่ครบถ้วน ได้มีการจัดส่งแบบสอบถามคืนกลับไปใหม่เพื่อให้ดำเนินการให้ครบถ้วนสมบูรณ์

๓. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์

๔. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ ๑-๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

๕. ผลของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ เทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ๒๐ แห่ง ปรากฏว่าได้รับแบบ

สอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒,๔๐๖ ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ ๒ การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบภายหลัง (Post Hoc) เพื่อหาข้อแตกต่างโดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

ตอนที่ ๔ การศึกษารูปแบบผู้นำตามพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริง (ประชาธิปไตย เผด็จการ สังคมนิยมและตามสบาย) ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล สถิติที่

ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตไปเปรียบเทียบกับจุดจตุรัสลักษณะผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

ตอนที่ ๕ การศึกษารูปแบบผู้นำตามพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริง (ประชาธิปไตย เผด็จการ สังคมนิยม และตามสบาย) ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตไปเปรียบเทียบกับจุดจตุรัสลักษณะผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

ผลการวิจัย

๑. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของข้อที่ ๑ “เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล”

๑.๑ รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและควรจะเป็นด้านโครงสร้างการริเริ่มในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในจังหวัดชลบุรีสรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงด้านโครงสร้างการริเริ่มตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในจังหวัดชลบุรี ส่วนมากเกือบทุกรายการอยู่ในระดับบ่อยครั้ง ยกเว้นด้านความสามารถ

แก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเทศบาลได้ถูกต้อง และรวดเร็ว และดำเนินปฏิบัติงานด้วยความเชื่อมั่น ในตนเองอยู่ในระดับบ่อยครั้งมากที่สุด สำหรับ พฤติกรรมผู้นำที่ควรจะเป็นด้านโครงสร้างการ ริเริ่มตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลในจังหวัดชลบุรีนั้น ส่วนมากอยู่ในระดับ บ่อยครั้งมากที่สุด

๑.๒ รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริง และ ควรจะเป็นด้านจินตอาทรในเขตพื้นที่จังหวัด ชลบุรี ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลในจังหวัดชลบุรี สรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงด้านจินตอาทร ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลใน จังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ยกเว้นด้านแจ้งให้ทุกคนทราบถึงวัตถุประสงค์ หรือนโยบายในการดำเนินงาน สร้างขวัญและ กำลังใจให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงาน กระทำตนให้ เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน และมีมนุษย-สัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ในระดับบ่อยครั้งมากที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่าพฤติกรรมผู้นำที่ควรจะเป็นด้านจินต-อาทรตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลในจังหวัดชลบุรีนั้น ส่วนมากอยู่ในระดับ บ่อยครั้ง

๑.๓ รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและควร จะเป็นด้านโครงสร้างการริเริ่มในเขตพื้นที่ จังหวัดชลบุรีตามทัศนะของผู้ใกล้ชิดนายก เทศมนตรีเทศบาลตำบลในจังหวัดชลบุรีทั้งหมด อยู่ในระดับบ่อยครั้ง ทั้งที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็น

๑.๔ รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและควร จะเป็นด้านจินตอาทร ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาล ตำบลในจังหวัดชลบุรีทั้งหมด อยู่ในระดับบ่อย ครั้งทั้งที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็น

๑.๕ รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและ ควรจะเป็น ด้านโครงสร้างการริเริ่มในเขตพื้นที่ จังหวัดชลบุรีตามทัศนะของประชาชนใน เทศบาลตำบลจังหวัดชลบุรีทั้งหมดอยู่ในระดับ บ่อยครั้งทั้งที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็น

๑.๖ รูปแบบพฤติกรรมผู้นำของ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงและควร จะเป็นด้านจินตอาทร ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของประชาชนในเทศบาลตำบลใน จังหวัดชลบุรีทั้งหมด อยู่ในระดับบ่อยครั้งทั้งที่ เป็นจริงและที่ควรจะเป็น

๒. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของข้อ ที่ ๒ “เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของนายก เทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริง และที่ควรจะเป็น ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีตามทัศนะของ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายก เทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัย อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล”

๒.๑ เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำ ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงด้าน โครงสร้างการริเริ่มในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล พบว่า

มีความแตกต่างระหว่างทักษะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงด้านโครงสร้างการริเริ่มในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ตรงตามสมมติฐานข้อที่ ๑ และเมื่อทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) เพื่อหาว่าที่แตกต่างกันโดยวิธีของเชฟเฟ่ พบว่า

กลุ่มนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และกลุ่มผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล มีความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลมีพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงด้านโครงสร้างการริเริ่ม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มประชาชนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

๒.๒ เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่ควรจะเป็นด้านโครงสร้างการริเริ่มในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทักษะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล พบว่ามีความแตกต่างระหว่างทักษะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่ควรจะเป็นด้านโครงสร้างการริเริ่มในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ตรงตามสมมติฐานข้อที่ ๑ และเมื่อทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) เพื่อหาว่าที่แตกต่างกันโดยวิธีของเชฟเฟ่ พบว่า

กลุ่มนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และกลุ่มผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล มีความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลมีพฤติกรรมผู้นำที่ควรจะเป็นด้านโครงสร้างการริเริ่ม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า กลุ่มประชาชนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

๒.๓ เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงด้านจินตอาทรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทักษะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล พบว่า มีความแตกต่างระหว่างทักษะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่เป็นจริงด้านจินตอาทรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ ๑ และเมื่อทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) เพื่อหาว่าที่แตกต่างกันโดยวิธีของเชฟเฟ่ พบว่า

กลุ่มนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และกลุ่มผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล มีความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลมีพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงด้านจินตอาทร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มประชาชนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

๒.๔ เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่ควรจะเป็นด้านจินตอาทรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทักษะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิด

นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล พบว่า มีความแตกต่างระหว่างทัศนคติของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่ควรจะเป็นด้านจินตอาทร ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ตรงตามสมมติฐานข้อที่ ๑ และเมื่อทดสอบภายหลัง (Post Hoc Tests) เพื่อหาคู่ที่แตกต่างกันโดยวิธีของเชฟเฟ่ พบว่า

กลุ่มนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และกลุ่มผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล มีความคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลมีพฤติกรรมผู้นำที่ควรจะเป็นด้านจินตอาทร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มประชาชนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

๓. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ “เพื่อศึกษารูปแบบผู้นำตามพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริง (ประชาธิปไตย เผด็จการ สังคมนิยม และตามสบาย) ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนคติของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล” ซึ่งเป็นการประเมินตนเองเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในภาพรวมทั้งหมดของจังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์ พบว่า ส่วนใหญ่นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลประมาณร้อยละ ๔๐ มีรูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย รองลงมาเป็นแบบตามสบาย แบบเผด็จการและแบบสังคมนิยม คิดเป็นร้อยละ ๓๕, ๑๕ และ ๑๐

ตามลำดับ ซึ่งตรงตามสมมติฐานข้อที่ ๒ ที่ตั้งไว้

๔. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๔ “เพื่อศึกษารูปแบบผู้นำตามพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริง (ประชาธิปไตย เผด็จการ สังคมนิยม และตามสบาย) ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทัศนคติของผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาล” ผลการศึกษพบว่า

- รูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในภาพรวมทั้งหมดของจังหวัดชลบุรีตามทัศนคติของผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๕๓.๗ เห็นว่ามีรูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย รองลงมาคือ แบบตามสบาย แบบสังคมนิยม และแบบเผด็จการคิดเป็นร้อยละ ๓๕, ๖.๔ และ ๔.๕ ตามลำดับ ซึ่งตรงตามสมมติฐานข้อที่ ๓ ที่ตั้งไว้

- รูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในภาพรวมทั้งหมดของจังหวัดชลบุรี ตามทัศนคติของประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาล ส่วนใหญ่เห็นว่ามีรูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ประมาณร้อยละ ๕๐.๑ รองลงมาคือแบบตามสบาย แบบสังคมนิยม และแบบเผด็จการคิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗, ๗.๗ และ ๒.๕ ตามลำดับ ซึ่งตรงตามสมมติฐานข้อที่ ๓ ที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

รูปแบบผู้นำตามพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริง(ประชาธิปไตย เผด็จการ สังคมนิยม และ

ตามสบาย) ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ตามทศนะของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลและประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลตรงกัน คือ มีความเห็นว่า นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลมีรูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยมากที่สุด รองลงมาเป็นพฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของ พันธ์ ลิ้มปด้าพันธ์ (๒๕๔๒) และการศึกษาภาวะผู้นำในการบริหารงานสภาตำบลของ ไชยาพรหมมา (๒๕๓๘) สำหรับประเด็นรูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงแบบประชาธิปไตยของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลที่ปรากฏว่า มีมากกว่ารูปแบบพฤติกรรมผู้นำที่เป็นจริงแบบอื่น ๆ นี้ส่วนมากน่าจะได้รับอิทธิพลมาจากหลักปรัชญาและหลักการเกี่ยวกับพื้นฐานการปกครองท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่ส่งเสริมประชาชนได้มีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง โดยข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้า “ความเป็นเลิศด้านความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน” และการศึกษาภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี ๒๕๔๕ (สุทนต์ ศรีไสย์ และคณะ, ๒๕๔๕) สำหรับข้อค้นพบที่พบว่า รูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย เป็นรูปแบบพฤติกรรมรองลงมาจากรูปแบบประชาธิปไตย นั้นแสดงให้เห็นว่า โดยทั่วไปยังมีนายกเทศมนตรี

เทศบาลตำบลจำนวนมากที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยประชาชนพิจารณาจากความรู้จักเป็นการส่วนตัวหรือเลือกเพราะเหตุผลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับลักษณะหรือรูปแบบของความ เป็นประชาธิปไตย ดังเช่น ผลการศึกษาสุทนต์ ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ (๒๕๔๗) เกี่ยวกับ ทศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี ที่พบว่า สาเหตุที่ประชาชนเลือกผู้นำ (นายกเทศมนตรี) ๕ อันดับแรกเพราะ ๑. ชอบเป็นการส่วนตัว ๒. ตั้งใจทำงาน ๓. เป็นคนดี ๔. เลือกตามคำแนะนำของครอบครัว ๕. ผลงานดี ตามลำดับ เช่นเดียวกันกับข้อค้นพบของสุทนต์ ศรีไสย์ และคณะ (๒๕๔๕) ที่ศึกษาทศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองกาญจนบุรีที่พบว่า สาเหตุที่ประชาชนส่วนใหญ่เลือกนายกเทศมนตรีคือ ๑. ต้องการกลุ่มใหม่ ๒. รู้จักกัน ชอบส่วนตัว ชอบทีม ชอบตามกระแส ๓. คิดใหม่ทำใหม่ ๔. มีหลักการและเชื่อมั่นในอุดมการณ์ นโยบาย และ ๕. แจกเงิน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

๑. ในการพัฒนารูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยในประเทศไทย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีแผนพัฒนาเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งสู่ความสำเร็จ คือ ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการนำแผนกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในทางปฏิบัติให้บังเกิดผลต่อการพัฒนาบุคลากรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความก้าวหน้าต่อไป

๒. ข้อค้นพบที่ว่านายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลมีรูปแบบพฤติกรรมแบบตามสบาย รองลงมาจากแบบประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่า โดยทั่วไปยังมีประชาชนที่เลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลจากการรู้จักกันเป็นการส่วนตัวหรือเลือกเพราะเหตุผลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับลักษณะหรือรูปแบบของความเป็นประชาธิปไตย อันมีผลทำให้ได้ผู้นำแบบไม่สนใจงานและตัวบุคคลทำให้องค์กรไม่มี

ประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงควรปรับปรุงและพัฒนาวิธีการเลือกตั้งให้ได้คนดีมีความสามารถ มีความรู้คู่คุณธรรมและมีความเป็นประชาธิปไตยต่อไป

๓. ควรมีการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมผู้นำของประชาชน รวมทั้งมีการเปรียบเทียบรายภาคในแต่ละภูมิภาค อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป

.....

บรรณานุกรม

- ไชยา พรหมมา. (๒๕๓๘). ภาวะผู้นำในการบริหารงานสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดหนองบัวลำภู. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (๒๕๓๙). ผู้นำทางการเมือง : แนวทางวิเคราะห์และกรณีศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.
- พลันต์ ลิ้มปดพันซ์. (๒๕๔๒). ภาวะผู้นำของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามการรับรู้ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดยะลา. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิสุทธิ โพธิแท่น. (๒๕๒๔). ผู้ปกครองที่พึงประสงค์. เอกสารทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทธนู ศรีไสย์. (๒๕๒๕). พฤติกรรมผู้นำของอธิการบดีตามทัศนะของผู้บริหารในมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธนู ศรีไสย์ และคณะ. (๒๕๔๕). การจัดอันดับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้าประจำปี ๒๕๔๕ ความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน และการศึกษาภาพรวมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: รายงานวิจัย. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุทธนู ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ. (๒๕๔๗). ผลการวิจัย ทัศนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี. วารสารสมาคมนักวิจัย ๕ (๑), ๔๔-๕๗.
-